

שבת דף מב

קושי על שמואל: למימרא דשמואל כרבי שמעון סבירא ליה? והאמר שמואל: מכבין גחלת של מתכת ברשות הרבים בשביל שלא יזקו בה רבים, אבל לא גחלת של עץ. ואי סלקא דעתך סבר לה כרבי שמעון - אפילו של עץ נמי!

תירוצ: בדבר שאין מתכוין - סבר לה כרבי שמעון, במלאכה שאינה צריכה לגופה - סבר לה כרבי יהודה.

הלכה שאפשר ללמוד מההלכה של שמואל: אמר רבינא: הלכך קוץ ברשות הרבים - מוליכו פחות פחות מארבע אמות, ובכרמלית אפילו טובא.

חמין לתוך צונן		צונן לתוך חמין
בית שמאי	מותר	אסור
בית הלל	מותר בכוס ובאמבטי	מותר בכוס אבל לא באמבטי
ר' שמעון בן מנסיא	אסור	אסור

אמר רב נחמן: הלכה כרבי שמעון בן מנסיא.

דין ספל רחצה – האם ככוס או כאמבטי?

סבר רב יוסף למימר: ספל הרי הוא כאמבטי. אמר ליה אביי, תני רבי חייא: ספל אינו כאמבטי.

קושי על רב יוסף: ולמאי דסליק אדעתא מעיקרא דספל הרי הוא כאמבטי, ואמר רב נחמן: הלכה כרבי שמעון בן מנסיא, אלא בשבת רחיצה בחמין ליכא?

תירוצ: מי סברת רבי שמעון אסיפא קאי? ארישא קאי:

חמין לתוך צונן		צונן לתוך חמין
בית שמאי	מותר	אסור
בית הלל	מותר	מותר בכוס אבל לא באמבטי
ר' שמעון בן מנסיא	מותר	אסור

קושי על תירוצ זה: לימא רבי שמעון בן מנסיא דאמר כבית שמאי: תירוצ: הכי קאמר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל בדבר זה (בצונן לתוך חמין אלא גם ב"ה אסור)

עוד בעניין הספל: רבא התיר ספל עד פי ברייתא של ר' חייא: נותן אדם קיתון של מים לתוך ספל של מים, בין חמין לתוך צונן ובין צונן לתוך חמין.

נסינו לדחות: אמר ליה רב הונא לרב אשי: דילמא שאני התם (בברייתא) דמיפסק כלי? (נותן אדם כלי – משמע ששם את הכלי בעצמו בתוך החמין)

תירוצ: אמר ליה: מערה איתמר, מערה אדם קיתון של מים לתוך ספל של מים, בין חמין לתוך צונן, בין צונן לתוך חמין.

משנה. לפי אפשרות 1:

	האילפס והקדרה שהעבירן מרותחין (כלי ראשון)	לתוך הקערה או לתוך התמחוי (כלי שני)
תנא קמא	לא יתן לתוכן תבלין	נותן
רבי יהודה	לכל הוא נותן, חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר	

משנה. לפי אפשרות 2:

	האילפס והקדרה שהעבירן מרותחין	לתוך הקערה או לתוך התמחוי
תנא קמא	לא יתן לתוכן תבלין	נותן
רבי יהודה	לא יתן	לכל הוא נותן, חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר

הבאת ברייתא להכריע: תא שמע: דתניא, רבי יהודה אומר: לכל אילפסין הוא נותן, לכל הקדירות רותחות הוא נותן, חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר. (גירסה 1 ולקולא)

מחלוקות לגבי מלח – האם אסור בכלי ראשון ומותר בכלי שני או גם אסור בכלי שני או אפילו מותר לשים בכלי ראשון?
דעת רב יוסף: סבר רב יוסף למימר: מלח הרי הוא כתבלין, דבכלי ראשון - בשלה, ובכלי שני לא בשלה.

קושי של אביי ודעתו: אמר ליה אביי, תני רבי חייא: מלח אינה כתבלין, דבכלי שני נמי בשלה.

עוד דעה: ופליגא דרב נחמן, דאמר רב נחמן: צריכא מילחא בישולא כבשרא דתורא (ואפילו בכלי ראשון שהוסר מהאש מותר).

לפי גירסה זו יש 3 דעות

גירסה 2

דעת רב יוסף: סבר רב יוסף למימר: מלח הרי הוא כתבלין, דבכלי ראשון - בשלה, בכלי שני לא בשלה.

קושי של אביי ודעתו: אמר ליה אביי, תני רבי חייא: מלח אינה כתבלין, דבכלי ראשון נמי לא בשלה.

חיזוק לדבריו מדברי רב נחמן: והיינו דאמר רב נחמן: צריכא מילחא בישולא כבישרא דתורא.

לפי גירסה זו יש שתי דעות

משנה. אין נותנין כלי תחת הנר לקבל בו את השמן, ואם נתנוה מבעוד יום - מותר. ואין נאותין ממנו, לפי שאינו מן המוכן.

הלכה של רב חסדא: אמר רב חסדא: אף על פי שאמרו אין נותנין כלי תחת תרנגולת לקבל ביצתה - אבל כופה עליה כלי שלא תשבר.

טעם של רב חסדא: אמר רבה: מאי טעמיה דרב חסדא - קסבר: תרנגולת עשויה להטיל ביצתה באשפה, ואינה עשויה להטיל ביצתה במקום מדרון, והצלה מצויה - התירו, והצלה שאינה מצויה - לא התירו.

קושי של אביי: איתיביה אביי: והצלה שאינה מצויה לא התירו? והתניא: נשברה לו חבית

של טבל בראש גגו - מביא כלי ומניח תחתיה!

תירוצ: בגולפי חדתי, דשכיחי דפקעי.

קושי: איתיביה: נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות!

תירוצ: ניצוצות נמי שכיחי.

מושגים ודינים מהדף

תתאה גבר – צונן לתוך חמין אסור אבל חמין לתוך צונן מותר (יש מחלוקות בנושא – ותלוי בתוך כוס או אמבטי)

ספל של רחצה – כאמבטי או ככוס?

כלי ראשון מבשל – האם יש דברים שאינו מבשל?

כלי שני מבשל או לא? האם יש הבדל אם יש חומץ וציר שמזמזים את הבישול?

תבלין – לא קל לבשלה ולכן יש מחלוקת אם מותר לשים בכלי ראשון או רק בכלי שני

מלח – מקלי הבישול או להיפך? האם הוא כתבלין או לא?

אינו מן המוכן - מוקצה

אין כלי ניטל אלא לצורך דבר הניטל

אסור לבטל כלי מהיכנו

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •